

Sähköisen äänioikeus- ja tuloslaskentajärjestelmän käyttö ja avustavan, teknisen henkilöstön määrääminen vaalipäivälle

Keskusvaalilautakunta 13.03.2025 § 28

692/00.00.00/2024

Valmistelija Hallintosihteeri Leena Räsänen

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa kaikki kunnat käyttävät vaalitietojärjestelmän pohjatietojärjestelmää, ehdokastietojärjestelmää (kuntavaali), äänioikeustietojärjestelmää ennakoäänestyksessä ja jälkikirjauksissa, sekä tuloslaskentajärjestelmää alustavassa ääntenlaskennassa ja tarkastuslaskennassa.

Kunnilla on mahdollisuus käyttää myös vaalitietojärjestelmän osajärjestelmiä: äänioikeustietojärjestelmää vaalipäivän äänestyksessä, äänioikeustietojärjestelmän mobiiliäänioikeuskyselyä vaalitoimikuntien ja -lautakuntien työskentelyssä ja tuloslaskentajärjestelmää vaalipäivän ääntentallennuksessa vaalilautakunnassa, sekä sähköistä vaalipöytäkirjaa vaalilautakunnissa.

Äänioikeustietojärjestelmää ("sähköinen vaaliluettelo") on käytetty vaalipäivän äänestyksessä vuoden 2011 eduskuntavaaleista lukien. Vuoden 2024 europarlamenttivaaleissa sitä käytettiin 213 kunnassa 890 äänestysalueella. Sähköistä vaaliluetteloä voidaan käyttää paperisen vaaliluettelon sijasta tai sen rinnalla. Jokaisella äänestysalueella on kuitenkin oltava myös paperinen vaaliluettelo. Vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa sähköisen vaaliluettelon käyttöä vaalipäivän äänestyksessä jatketaan seuraavasti:

- Vuosien 2011-2024 vaaleissa järjestelmää käyttäneet kunnat: Järjestelmää voidaan käyttää millä tahansa kunnan päättämillä äänestysalueilla. Kunnan on kuitenkin hyvissä ajoin ennen vaaleja ilmoitettava nämä äänestysalueet vaalituelle pohjatietojärjestelmään tehtävillä merkinnöillä;
- Muut kunnat: Kunta voi ilmoittaa vaalituelle kiinnostuksensa käyttää järjestelmää yhdellä äänestysalueella. Sen jälkeen vaalituki tarvittaessa arvioi käytön edellytyksiä.

Oikeusministeriö ja vaalituki varaavat itselleen tarvittaessa mahdollisuuden rajoittaa mukaan tulevien uusien äänestysalueiden lukumäärää. Kunta voi myös perua tekemänsä ilmoittautumisen, jos ilmenee esimerkiksi teknisiä ongelmia.

Äänioikeusrekisterin käyttäminen vaalipäivän äänestyksessä on vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa ja myös jatkossa kunnalle täysin vapaaehtoista eli mahdollisuus käyttää paperista vaaliluetteloä tulee jatkossakin säilymään.

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa jatketaan vuonna 2021 käyttöön otettua äänioikeusrekisterin toimintoa, jossa vaalitoimikunnat ja vaalilautakunnat voivat mobiililaitteilla tehdä äänioikeuskyselyitä eli selvittää, mihin kuntaan esimerkiksi laitoksessa äänestävä henkilö on merkitty äänioikeutetuksi. Tällöin ennakoäänestyksen lähetekirje pystytään osoittamaan aina oikeaan kuntaan. Äänioikeuskyselyn mobiilikäyttö on mahdollista kaikille kunnille.

Alustavan laskennan tuloksia on useissa kunnissa tallennettu tuloslaskentajärjestelmään suoraan äänestysalueilta vuodesta 2014 lukien. Vuoden 2024 europarlamenttivaaleissa suora tallennus oli käytössä 179 kunnassa 847 äänestysalueella. Suoraa tallennusta aiemmin käyttäneet kunnat voivat halutessaan jatkaa samaa menettelyä vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa ilmoittamalla aikeistaan vaalituelle pohjatietojärjestelmään tehtävillä merkinnöillä.

Vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleissa jatketaan sähköisen vaalipöytäkirjan käyttöä. Vuoden 2024 europarlamenttivaaleissa sitä käytti 464 vaalilautakuntaa 126 kunnassa. Sähköisen vaalipöytäkirjan käyttö on mahdollista kaikille kunnille. Jos kunta haluaa toiminnon käyttöön, siitä tulee ilmoittaa vaalituelle pohjatietojärjestelmään tehtävillä merkinnöillä.

Raahen kaupunki on käyttänyt aiemmissa vaaleissa vaalipäivän äänestyksissä sähköistä vaaliluetteloä, tuloslaskentajärjestelmää ja sähköistä vaalipöytäkirjaa kaikilla äänestysalueilla, ja mobiiliäänioikeuskyselyä vaalitoimikuntien työskentelyssä.

Esittelijä

Hallintosihteeri

Päätösesitys

Jatketaan sähköisen vaaliluettelon, tuloslaskentajärjestelmän ja sähköisen vaalipöytäkirjan käyttöä vaalipäivänä kaikilla äänestysalueella.

Jatketaan äänioikeustietojärjestelmän mobiiliäänioikeuskyselyn käyttöä vaalitoimikuntien työskentelyssä.

Määrätään vaalitietojärjestelmän pääkäyttäjäksi Leena Räsänen ja toiseksi vaalitietojärjestelmän käyttäjäksi Riitta Tuomaala.

Määrätään vaalien tietohallintovastaavaksi Erja Mattila ja hänelle varahenkilöksi Suvi Huhtala.

Oikeutetaan keskusvaalilautakunnan sihteeri Leena Räsänen nimeämään tekniset, avustavat henkilöt vaalipäiväksi kaikille äänestysalueille järjestelmän teknisen toimivuuden varmistamiseksi.

Päätös

Hyväksyi esityksen.